

ZABEZPIECZENIA WIERZYTELNOŚCI W TRANSAKCJACH FINANSOWANIA KREDYTEM

ADWOKAT MARCIN SMOLAREK

Warszawa, 27 kwietnia 2020 r.

AGENDA

- > Podstawowe rodzaje finansowania bankowego z wykorzystaniem kredytu i zabezpieczenia udzielane przez podmioty uczestniczące w transakcji
- > Cechy szczególne niektórych zabezpieczeń w transakcjach finansowania kredytem

**PODSTAWOWE RODZAJE FINANSOWANIA BANKOWEGO Z
WYKORZYSTANIEM KREDYTU I ZABEZPIECZENIA UDZIELANE
PRZEZ PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W TRANSAKCJI**

STRUKTURA PODMIOTÓW

PROJECT FINANCE

FINCO:

- 1) przelew wierzytelności wynikających z umowy finansowania podrzędnego
- 2) podporządkowanie finansowania podrzędnego

SPONSOR:

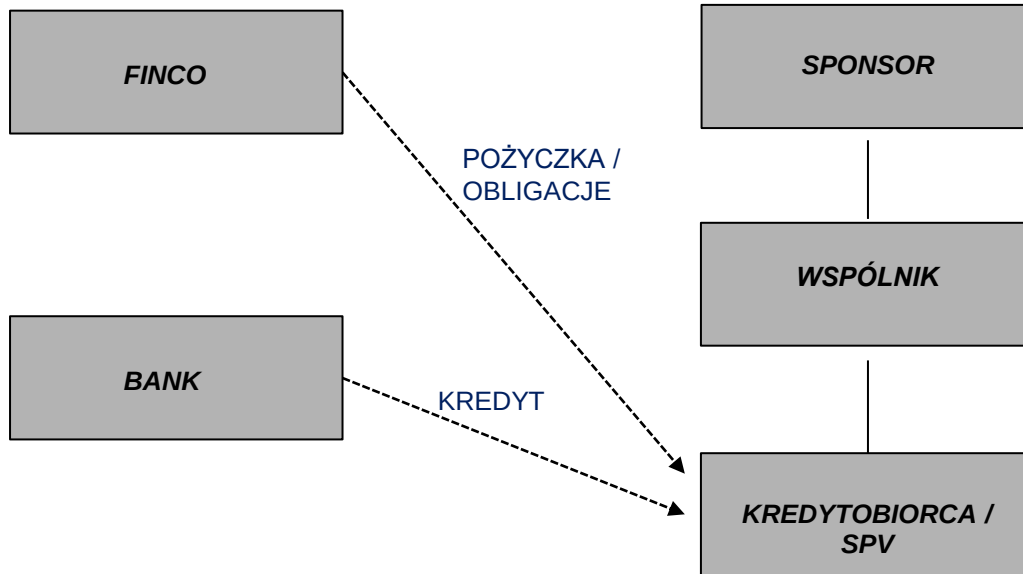
- 1) poręczenie osobiste lub gwarancja korporacyjna
- 2) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w zw. z w/w zabezpieczeniem

WSPÓLNIK:

- 1) zastawy na udziałach
- 2) umowa przystąpienia do długu
- 3) oświadczenia o poddaniu się egzekucji w zw. z w/w zabezpieczeniami

KREDYTOBIORCA/SPV:

- 1) zastawy na: (i) aktywach (przedsiębiorstwie); oraz (ii) prawach z umów o prowadzenie rachunków bankowych wraz z pełnomocnictwami
- 2) przelewy praw na zabezpieczenie z wierzytelności (ubezpiecz./handlowych)
- 3) oświadczenie o poddaniu się egzekucji

STRUKTURA PODMIOTÓW

ACQUISITION FINANCE

FINCO:

- 1) przelew wierzytelności wynikających z umowy finansowania podrzędnego
- 2) podporządkowanie finansowania podrzędnego

WSPÓLNIK:

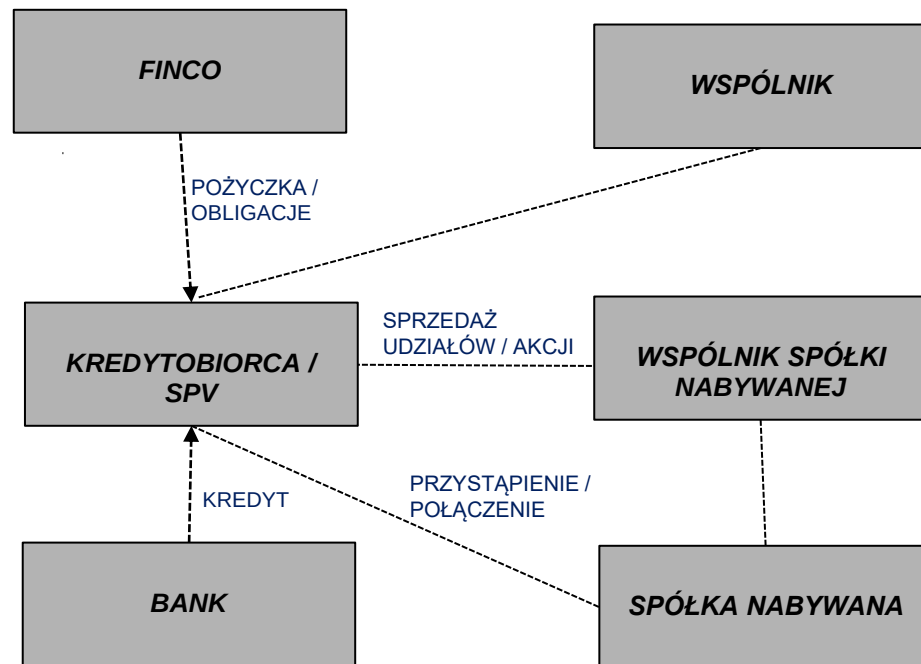
- 1) zastawy na udziałach/akcjach
- 2) umowa przystąpienia do długu
- 3) oświadczenia o poddaniu się egzekucji w zw. z w/w zabezpieczeniami

KREDYTOBIORCA/SPV:

- 1) zastawy na: (i) aktywach (przedsiębiorstwie); oraz (ii) prawach z umów o prowadzenie rachunków bankowych wraz z pełnomocnictwami
- 2) przelewy praw na zabezpieczenie z wierzytelności (ubezp./handlowych)
- 3) oświadczenie o poddaniu się egzekucji

SPÓŁKA NABYWANA:

- 1) umowa przystąpienia do dokumentów finansowania po nabyciu udziałów/akcji przez K./SPV
- 2) zabezpieczenia tożsame z K./SPV

CECHY SZCZEGÓLNE NIEKTÓRYCH ZABEZPIECZEŃ W TRANSAKCJACH FINANSOWANIA KREDYTEM

PODSTAWOWE ZABEZPIECZENIA PRZY FINANSOWANIACH

- > Zastaw rejestrowy
- > Zastaw finansowy
- > Zastaw cywilny
- > Przelew na zabezpieczenie
- > Umowa podporządkowania
- > Hipoteka
- > Poddanie się egzekucji
- > Umowa bezpośrednia
- > Umowa wsparcia
- > Inne

ZASTAW REJESTROWY (1)

- > **Zwykła forma pisemna jako wyjątek od obowiązku nadania formy szczególnej (art. 3 ust. 1 UZRRZ)**
- > **Możliwość powołania administratora zastawu działającego w imieniu własnym, ale na rzecz wierzyciela w celu zabezpieczenia wielu wierzytelności wobec kilku podmiotów oraz wierzytelności objętej układem w postępowaniu upadłościowym/restrukturyzacyjnym (art. 4 UZRRZ)**
- > **Możliwość zabezpieczenia wielu wierzytelności wobec tego samego wierzyciela jako wyjątek od zasady specyfikacji wierzytelności (art. 6 UZRRZ)**

ZASTAW REJESTROWY (2)

- > Zakaz rozporządzania skuteczny *erga omnes* jako wyjątek od zasady niemożliwości ograniczenia rozporządzania prawem zbywalnym (art. 14 UZRRZ)
- > Ścisłe oznaczenie wartości przedmiotu zastawu rejestrowego na potrzeby przejęcia, a jego wartość rynkowa (art. 22 UZRRZ)
- > Zwrot nadwyżki po przejęciu przedmiotu zastawu rejestrowego, a zwrot nadwyżki po sprzedaży przedmiotu zastawu w wyniku przejęcia przedmiotu zastawu (art. 23 ust. 3 UZRRZ)

ZASTAW FINANSOWY (1)

- > Ograniczony katalog przedmiotu zastawu finansowego (art. 1 UNZF)
- > Możliwość ustanowienia zastawu finansowego wyłącznie na rzecz instytucji finansowej (art. 2 UNZF)
- > Klauzula kompensacyjna i dopuszczalność kompensaty w odniesieniu do wierzytelności niewymagalnej (art. 4 UNZF)
- > Termin wygaśnięcia zabezpieczenia jako element przedmiotowo istotny umowy zastawu finansowego (art. 5 ust. 2 UNZF)

ZASTAW FINANSOWY (2)

- > **Możliwość zabezpieczenia wyłącznie jednej wierzytelności jednym zastawem finansowym jako przykład sprzeczności wykładni systemowej z wykładnią literalną (art. 5 UNZF)**
- > **Forma pisemna jako wyjątek od obowiązku nadania formy szczególnej (art. 7 ust. 1 UNZF)**
- > **Uprawnienie zastawnika do sprzedaży przedmiotu zastawu finansowego przez zastawnika jako szczególny sposób zaspokojenia (art. 10 UNZF)**

ZASTAW FINANSOWY (3)

- > Obowiązek odnotowania faktu ustanowienia zastawu finansowego przez bank prowadzący rachunek bankowy (w przypadku zastawu finansowego na środkach na rachunku bankowym), instytucję finansową (w przypadku zastawu finansowego na papierach wartościowych) lub spółkę (w przypadku zastawu na udziałach) (art. 7 ust. 2 UNZF)
- > Brak możliwości powołania administratora zastawu w przypadku zastawu finansowego
- > Zastaw finansowy jako rodzaj zastawu cywilnego na prawach. Brak odrębnej instytucji prawa

PRZELEW PRAW NA ZABEZPIECZENIE (1)

- > Zgody na przelew praw na zabezpieczenie na rzecz banku wyrażone z góry w finansowaniach projektowych a *pactum de non cedendo* (art. 514 KC)
- > Przelew praw na zabezpieczenie w formie fikcyjnego przelewu zwrotnego jako sposób skutecznego zabezpieczenia wierzytelności oraz zapewnienia tytułu prawnego cedentowi (praktyka rynkowa)
- > Obowiązek indywidualizacji wierzytelności poprzez wskazanie stosunku prawnego, z którego wierzytelność wynika lub może wyniknąć oraz niedopuszczalność tzw. cesji globalnej

PRZELEW PRAW NA ZABEZPIECZENIE (2)

- > Problem subrogacji (art. 518 KC) przy spłatach dokonywanych przez podmioty trzecie, których przyjęcia wierzyciel nie może odmówić (art. 356 ust. 2 KC)
- > Moment powiadomienia dłużnika:
 - powiadomienie dłużników jako warunek zawieszający wypłaty kredytu
 - cesja cicha – powiadomienie dłużników dopiero w przypadku wystąpienia przypadku naruszenia lub zdarzenia uzasadniającego egzekucję

PODPORZĄDKOWANIE WIERZYTELNOŚCI PODRZĘDNYCH

- > Przelew wierzytelności podrzędnych jako element umowy podporządkowania
- > Obowiązek powołania pełnomocnika uchwałą zgromadzenia wspólników w przypadku podporządkowania pożyczek udzielanych przez członków zarządu (art. 210 KSH)
- > Skutek spłaty do rąk wierzyciela podporządkowanego

HIPOTEKA (1)

- > Forma oświadczenia o istnieniu wierzytelności hipotecznej (art. 95 UPB) oraz brak możliwości jej zastosowania przy hipotece na rzecz administratora hipoteki (tu: podpisy poświadczono)
- > Możliwość zabezpieczenia wielu wierzytelności z różnych stosunków prawnych wobec tego samego wierzyciela (art. 68¹ UKWH)
- > Administrator hipoteki powołany do działania w imieniu własnym, ale na rzecz wierzycieli w celu sfinansowania wspólnego przedsięwzięcia oraz zabezpieczenia kilku wierzytelności przysługujących różnym podmiotom (art. 68² UKWH)

HIPOTEKA (2)

- > Skutek rozporządzający subrogacji w odniesieniu do hipoteki dopiero od wpisu nowego wierzyciela hipotecznego do księgi wieczystej
- > Moment wygaśnięcia hipoteki (art. 94 UKWH)
- > Przeniesienie hipoteki na opróżnione miejsce hipoteczne zwolnione przez hipotekę ustanowioną do sumy niższej niż przenoszona hipoteka (art. 101¹ i nast. UKWH)
- > Możliwość żądania zmniejszenia sumy hipoteki przy zabezpieczeniu nadmiernym (art. 68 ust. 2 UKWH)

OŚWIADCZENIE O PODDANIU SIĘ EGZEKUCJI (QUASI ZABEZPIECZENIE)

- > Brak możliwości objęcia quasi zabezpieczeniem wierzytelności wobec innego podmiotu (art. 777 par. 1 ust. 5 KPC)
- > Obowiązek znoszenia egzekucji przez dłużnika rzeczowego a możliwość świadczenia do rąk wierzyciela (art. 777 par. 1 ust. 5 KPC, art. 356 ust. 2 KC)
- > Złożenie oświadczenia przez wierzyciela z podpisami notarialnie poświadczonymi czy wymagalność wierzytelności. Zdarzenie od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego (art. 786 KPC)

UMOWY BEZPOŚREDNIE

- > **Zobowiązanie kontrahenta do informowania banku o naruszeniach umowy przez kredytobiorcę**
- > **Zobowiązanie do nie wypowiedzania umowy bez uprzedniego zawiadomienia banku z odpowiednim wyprzedzeniem**
- > **Prawo banku do podstawienia za kredytobiorcę innego podmiotu jako strony umowy z danym kontrahentem**

UMOWA WSPARCIA

- > Ograniczenia dotyczące zbywania i obciążania oraz wykonywania praw z udziałów/akcji w kapitale zakładowym kredytobiorcy
- > Pomoc przy uzyskiwaniu zezwoleń i wykonywaniu obowiązków wynikających z umów projektu
- > Zobowiązanie do sfinansowania przekroczonych kosztów projektu (*increased costs*), objęcia udziałów/akcji w podwyższonym kapitale zakładowym, udzielenia pożyczki podporządkowanej

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

MARCIN SMOLAREK
ADWOKAT

marcin.smolarek@wkb.pl

+48 668 466 588

+48 22 201 00 00

WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr Sp.k.

Warszawa Plac Małachowskiego 2 • 00-066 Warszawa • Tel. +48 22 201 00 00

Poznań ul. Paderewskiego 7 • 61-770 Poznań • Tel. +48 61 855 32 20

office@wkb.pl
www.wkb.pl